

*Знаю дію правильно,
 Ні про що не шкодую.
 З руїни України –
 Піднімемо – розбудуєм!*

Михайло Микусь віддав своє життя за свободу України, за те, щоб діти навчались в українській школі, за те, щоб ми вільно ходили по своїй землі, за те, щоб українське слово лунало від Карпат до Донецька! Низький уклін ВОЇНУ-ГЕРОЮ МИХАЙЛУ МИКУСЮ, «НЕБО»!

Гурдуз Андрій Іванович,
 кандидат філологічних наук, доцент,
 кафедра української мови, літератури
 та методики навчання,
 Національний університет кораблебудування
 імені адмірала Макарова

ВИКЛАДАННЯ КОМПАРАТИВНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА У ВІТЧИЗНЯНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ: ПРОБЛЕМАТИКА СУЧАСНОГО СТАНУ

Упровадження курсів компаративного літературознавства у вітчизняних закладах вищої освіти з кінця ХХ ст. стало прогресивним рішенням у сфері викладання дисциплін літературознавчого циклу і гуманітаристики в цілому. Водночас практика викладання компаративістики засвідчила глибокі проблеми не тільки в аудиторній реалізації навчального курсу, але і в концептуальному баченні його самими розробниками програм. Необхідність утворення корпусу навчально-методичного забезпечення і т. зв. фактор популярності зумовили появу певного обсягу напрацювань у галузі, однак проявлені первісно проблеми концепції літературної компаративістики в більшості випадків залишилися й поглибилися.

Окрім замалої частки якісної методичної продукції з курсу (з-поміж якої виділяються праці М. Ільницького, В. Будного, О. Бровко й деяких ін.),

панорамний огляд сучасного стану викладання компаративного літературознавства у вітчизняному ЗВО виявляє конфліктування концепцій викладання курсів історії національної літератури, теорії літератури і власне компаративістики унаслідок інерції методичних традицій та труднощів трансформації мислення викладача для реалізації обговорюваної дисципліни. Остання проблема відсутня для професійних компаративістів, однак їх частка серед університетських кадрів досі часто неспівмірна з кількістю викладачів, які безпосередньо викладають предмет. Помітний обсяг пропонованих навчальних програм і посібників та рекомендацій часто грішить змістовою диспропорцією, зокрема українського практичного складника (передовсім, історії вітчизняної літератури) та інших національних складників; суб'єктивністю побудови курсу та добору фактичного матеріалу, реалізації в ньому безпосередніх порівнянь і зіставлень, їх валідності; вельми обмеженим методологічним апаратом тощо.

Зауважимо, що університетське викладання компаративного літературознавства в умовах реформування системи вищої освіти становить актуальну проблему не тільки в Україні. Але якщо у вітчизняному ЗВО основну інтригу складає співвідношення в новому синтетичному компаративному курсі компонентів вітчизняної й зарубіжної історій літератури, то в західноєвропейському навчальному процесі літературний складник як такий часто підпорядкований і є певно ілюстративним щодо мовного (Італія, Іспанія тощо), а в північноамериканському маємо фокус на сполученні національної історії й теорії літератури. Відтак, збереження в українському університеті комплексного літературознавчого циклу є запорукою якісного й практично зумовленого спектру не тільки базових для філолога компетентностей, але й таких, що дотичні до сфер культурології, етнології, філософії, географії, історії, права й ін. На сучасному етапі розвитку компаративного літературознавства у синтетичній парадигмі проєкція його як навчального курсу зосереджена, передовсім, на комбінаториці української й зарубіжної літератур як досить рафінованих порівняно з їх класичним автономним виглядом. Така звуженість вимушена факторами зіставляваності мистецьких явищ і вимогою

балансування між вітчизняним компонентом і світовим, а також – між підкомпонентами зарубіжного. Теоретичний курс літературознавства при цьому поки передбачений як окрема дисципліна, котра формально не впливається в зазначену інкорпорацію.

У контексті проблем укладання синтетичного компаративного курсу у ЗВО необхідно вказати й на аналогічні ризики під час упровадження компаративних курсів літератури в ЗЗСО, котрі часом уводяться без належного комплексного аналізу й фахової компаративістичної експертизи.

Зазначений комплекс проблем для вітчизняної практики викладання літератури є досить гострим і потребує вирішення шляхом комплексного системного аналізу.

Дев'ятко Наталія Володимирівна,
кандидат філософських наук, доцент,
кафедра філософії,
Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР

ПСИХОЛОГІЧНО-ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НА ПРИКЛАДІ ПОВІСТІ ГАЛИНИ КИРПИ «МІЙ ТАТО СТАВ ЗІРКОЮ»

Сучасна українська історія має чимало складних сторінок, звернення до яких може бути травматичними як для дітей, так і для дорослих. Важливими подіями сучасності є Революція Гідності 2013-2014 років і подальша російсько-українська війна, яка триває досі. Щоб мати важливий психологічний досвід національного становлення і гармонійного співіснування як з однолітками, так і в складному дорослому світі, юна особистість повинна отримати досить високий рівень психологічної ініціації. Це можливо завдяки проживанню життів персонажів художніх творів та перейманню їхнього життєвого та емоційного досвіду.

Питаннями впливу художньої літератури на дитячий світогляд у різні часи займалися українські дослідники, чийм головним науковим інтересом є